

Шевчишен А. В.
кандидат юридичних наук
(Університет сучасних знань)

УДК 343.98 : 343.37

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА НОВИМ КПК

Розглянуто актуальні питання, які виникають при розслідуванні злочинів у сфері господарської діяльності. Проаналізовано проблемні питання проведення окремих слідчих дій, запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: господарська діяльність, розслідування, кримінальне провадження, органи досудового розслідування, прокурор, слідчий, слідчий суддя.

Постановка проблеми. Одним із основних критеріїв визначення стабільності в суспільстві є рівень розвитку економіки держави, як пріоритетного напрямку її діяльності [1].

Вчинення ж кримінальних правопорушень у сфері економіки, зокрема таких, що порушують основи підприємницької діяльності, у сфері кредиту і банківської діяльності, ухилення від сплати податків і митних платежів тощо, «знижують» економічний потенціал держави та, відповідно, рівень життя громадян, оскільки в деяких випадках суми збитків вираховуються в мільйонах.

Наприклад, у 2013 році одним із слідчих підрозділів Київської області відкрито кримінальне провадження стосовно службових осіб Державного агентства лісових ресурсів України, які здійснили розкрадання бюджетних коштів на загальну суму понад 6 млн грн, виділених з Державного бюджету на закупівлю бульдозерів, шляхом перерахування цих коштів на рахунки підприємств з ознаками фіктивності.

І хоча правоохоронними органами систематично вживаються заходи, спрямовані на протидію вказаним злочинам (протягом першого півріччя 2013 року до суду направлено обвинувальні акти про 1232 злочини у сфері господарської діяльності), під час розслідування злочинів вказаної категорії виникають деякі проблемні питання.

Характерною особливістю вчинення деяких економічних злочинів є приховування основного злочину шляхом вчинення інших, «підпорядкованих» злочинів, що суттєво впливає на ефективність їх розслідування. Зазвичай, для приховування одних злочинів вчиняються, наприклад, такі злочини, як фіктивне підприємництво; легалізація (відмивання) грошових коштів або іншого майна, здобутих злочинним шляхом; доведення підприємства до банкрутства; підроблення документів, печаток, штампів та бланків, їх збут та використання підроблених документів; фіктивне банкрутство; незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення, використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж.

Саме тому питання пошуку оптимальних способів протидії злочинам

у сфері господарської діяльності, а також їх розслідування є актуальним у будь-який час.

Крім того, актуальність дослідження проблем розслідування злочинів у сфері господарської діяльності також зумовлюється змінами, яких зазнало вітчизняне законодавство, зокрема щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності, та ін. [2; 3; 4].

Виклад основного матеріалу. Не сприяє ефективному розслідуванню даної категорії злочинів значне навантаження на слідчих. Це пояснюється тим, що з моменту набрання 20 листопада 2012 року чинності новим КПК ліквідовано інститут «відмови в порушенні кримінальної справи», у зв'язку з чим вся інформація, яка містить навіть формальні ознаки злочину, реєструється в Єдиному реєстрі досудових розслідувань (далі – ЄРДР) і слідчий повинен здійснювати розслідування за кожним таким фактом. Якщо у 2011, 2012 роках із загальної кількості заяв та повідомлень (приблизно 3,3 млн. за рік) за близько 600 тис. рішень приймалося слідчими, а за 2,7 млн. працівниками інших служб (кримінальна міліція, ДІМ тощо), то після 20 листопада 2012 року слідчими приймаються рішення за всіма такими повідомленнями, і за 6 місяців 2013 року їх кількість становить уже 809 тис.

Так, ч. 1 ст. 214 КПК України зобов'язує слідчого невідкладно, але не пізніше 24 годин після отримання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, внести відповідні відомості до ЄРДР та розпочати розслідування.

За цією нормою будь-яка заява з формулюванням «прошу притягнути до кримінальної відповідальності...» чи рапорт працівника оперативного підрозділу, в якому той виклав обставини виявленого ним кримінального правопорушення, самостійно обрахував завдані збитки (за статтями КК, де завдання таких у відповідних розмірах є частиною диспозиції), є «безумовною» підставою для внесення відомостей до ЄРДР та початку розслідування.

За змістом КПК України в редакції 1960 року сам по собі такий документ стосувався лише приводів для порушення кримінальної справи, а підставами були наявність достатніх доказів, що вказують на ознаки злочину [7].

Особливо актуально проблема відсутності будь-яких вимог до якості матеріалів, що надходять від оперативних підрозділів, постає у кримінальних провадженнях у сфері господарської та службової діяльності. Як показала перша практика, багато таких проваджень розпочинаються лише на підставі «необґрунтованих», не підтверджених іншими даними, рапортів оперативних працівників (по тексту статті – документи, що містять отриману працівником оперативного підрозділу інформацію про вчинення кримінального правопорушення). Це дає змогу деяким оперативникам «штучно нарощувати» показники своєї роботи за рахунок реєстрації інформації по «сумнівних фактах» вчинення кримінальних правопорушень. Це, у свою чергу, сприяє збільшенню навантаження на слідчих, накопиченню у них завідомо безперспективних проваджень. Прийняти остаточні рішення у цих провадженнях можливо лише після проведення значного обсягу слідчих дій, ревізій, експертиз тощо. Однак і в цьому випадку прокурори

(процесуальні керівники) не завжди готові погодити закриття таких проваджень, з огляду на тяжкість статті, за якою їх кваліфіковано, та хибне уявлення про необхідність їх тривалого розслідування.

Одним із можливих способів попередження реєстрації в ЄРДР кримінальних проваджень на підставі «необґрунтованих» рапортів працівників оперативних підрозділів може стати видання спільного нормативного акта Генеральної прокуратури України та інших правоохоронних органів. Такий нормативний акт повинен містити положення щодо зобов'язання керівників оперативних підрозділів, у разі виявлення ознак кримінального правопорушення, погоджувати рішення щодо направлення для реєстрації такого матеріалу з керівником органу досудового розслідування, а в разі виникнення сумнівів наділити відповідного керівника органу досудового розслідування обов'язком погоджувати таке рішення з прокурором відповідного рівня.

Вказане надасть можливість попередити факти необґрунтованого внесення до ЄРДР відомостей про кримінальні правопорушення за «необґрунтованими» рапортами працівників оперативних підрозділів, що сприятиме зменшенню навантаження на слідчих та, відповідно, здійсненню більш ефективного розслідування злочинів у сфері господарської діяльності.

Доцільність прийняття вказаного нормативного акта підтверджується досвідом Вінницької області, де прокуратурою Вінницької області, Управлінням СБУ, УМВС та ДПС підписано спільну вказівку від 28.03.2013 № 08/283/4490/08 «Щодо порядку реєстрації кримінальних правопорушень за матеріалами оперативних підрозділів обласних апаратів правоохоронних органів», відповідно до якої матеріали працівників оперативних підрозділів вносяться до ЄРДР лише після їх розгляду прокуратурою.

Як наслідок, у Вінницькій області до ЄРДР не вносяться «необґрунтовані» відомості працівників оперативних підрозділів, без відповідного узгодження, що значно сприяло підвищенню рівня ефективності розслідування злочинів економічної спрямованості.

Останнім часом значної актуальності набуло розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із зайняттям гральним бізнесом (ст. 203-2 КК України). Особлива увага при цьому приділяється виявленню та документуванню протиправної діяльності не лише осіб, які безпосередньо здійснюють заборонену законом діяльність, а й організаторів зазначених закладів. З цією метою Головним слідчим управлінням МВС, спільно з Національною академією внутрішніх справ, підготовлено методичні рекомендації щодо виявлення, документування та розслідування злочинів, пов'язаних з наданням послуг грального бізнесу, які розміщені на відомчому сайті ГСУ та, відповідно, до них мають доступ усі слідчі органів внутрішніх справ України.

Найбільш ефективним механізмом здобуття доказів вини таких осіб є проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Однак, як показала практика, для успішної реалізації зазначених заходів необхідною передумовою має бути обмежений доступ до відомостей про це кримінальне правопорушення, на зразок врегульованого пунктом 4.7. наказу ГПУ від 17.08.2012 № 69 «Про єдиний реєстр досудових розслідувань», обмеження доступу до

відомостей про кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи, про хабарництво, збут наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, які відкриваються з моменту оголошення підозри особі або прийняття рішення про закриття без оголошення підозри особі. Винятком з цього правила є слідчий та прокурор, який здійснює процесуальне керівництво, керівник слідчого підрозділу та керівник прокуратури, які відповідно проводять досудове розслідування та здійснюють контроль і нагляд у цьому кримінальному провадженні [5].

У той же час, з моменту отримання інформації про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 203-2 КК України, така інформація, відповідно до Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України, затвердженого наказом МВС від 12 жовтня 2009 року № 436, автоматично дублюється у щодобовому зведенні та вноситься до інтегрованої системи «АРМОР», тобто доступ до цієї інформації набуває широке коло осіб.

Нерідко така інформація вже містить дані про адресу розташування нелегального грального закладу, причетних до його діяльності осіб. Доцільність проведення після такої реєстрації негласних слідчих (розшукових) дій у цих провадженнях, особливо у невеликих населених пунктах, вкрай сумнівна.

Це не означає, що працівники міліції розголошуватимуть таку інформацію, однак ті ж дільничні інспектори міліції зацікавлені у профілактиці злочинів на території обслуговування.

Саме тому, на нашу думку, відомості про таке правопорушення, тим більше де проводяться чи плануються до проведення негласні слідчі дії, мають бути відомі лише обмеженому колу осіб, тобто слідчому та прокурору, який здійснює процесуальне керівництво, керівнику органу досудового розслідування та керівнику прокуратури, які, відповідно, проводять досудове розслідування та здійснюють контроль і нагляд у цьому кримінальному провадженні.

Крім того, під час розслідування злочинів, вчинених у сфері господарської діяльності, проблеми також виникають при вирішенні питання про накладення арешту на майно.

Так, відповідно до ст. 170 КПК України, арешт на майно є заходом забезпечення кримінального провадження з метою позбавлення можливості відчуження певного майна. Тобто слідчий має встановити наявність такого майна, а потім звертатися до слідчого судді із погодженим із прокурором клопотанням для накладення арешту на вказане майно. Якщо, припустимо, що слідчий протягом строку розслідування кожного дня встановлює наявність майна підозрюваного, то він, згідно з вимогами КПК, повинен кожного разу звертатися до слідчого судді за відповідним клопотанням. Однак зазначене не сприяє процесуальній економії, оскільки слідчий суддя, ухваливши рішення про накладення арешту на майно підозрюваного у перший раз, вже прийняв рішення про те, що є підстави накладення арешту на майно з метою його конфіскації чи забезпечення цивільного позову. З ура-

хуванням загальних засад кримінального провадження щодо обмеження права власності за рішенням суду, вважається за доцільне доповнити КПК України нормою, яка б наділяла слідчого правом заборонити реєстраційним органам, банківським установам здійснювати правочинні дії, та зобов'язати останніх надати слідчому інформацію протягом певного часу щодо наявності майна підозрюваного або інших осіб, на майно яких можливо накласти арешт.

Крім того, з метою попередження можливих випадків порушення прав громадян, доцільно запровадити практику погодження таких рішень слідчого з прокурором, а також встановити певний строк його дії.

Завдяки таким заходам слідчий, встановивши майно та тимчасово забезпечивши заборону його обігу, має змогу запровадити дієвий механізм накладення арешту на майно.

Потребують також законодавчого врегулювання положення ст.166 КПК України щодо наслідків невиконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів. Мається на увазі положення щодо відмови на підставі постанови слідчого судді надати стороні кримінального провадження речі та документи, визначені у відповідній ухвалі. КПК України встановлено, що у даному випадку слідчий має звернутися з відповідним клопотанням про проведення обшуку. Однак у зв'язку з тим, що підготовка клопотання про проведення обшуку, а також його погодження з процесуальним керівником (прокурором) займає певний час, створюється ризик втрати речей чи документів.

Відповідно до ст. 233 КПК України «Проникнення до житла чи іншого володіння особи», слідчий, прокурор має право до постановлення ухвали слідчого судді увійти до житла чи іншого володіння особи лише у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину. В інших випадках, навіть пов'язаних з необхідністю отримання речових доказів, які можуть бути втрачені, не допускається.

У зв'язку з цим, на нашу думку, слід дозволити слідчому проводити обшук без ухвали слідчого судді й в інших випадках, але запровадити механізм визнання отриманих таким чином доказів допустимими. Наприклад, зобов'язати слідчого, після проведення такого обшуку, протягом певного часу, звертатися до вказаного слідчого судді з клопотанням, погодженим з прокурором, про проведення обшуку, зазначивши підстави його проведення без відповідної ухвали. Слідчий суддя, розглянувши таке клопотання, своєю ухвалою визнає обґрунтованість проведення даного обшуку. Якщо слідчий суддя визнає, що підстав для проведення обшуку без ухвали слідчого судді недостатньо, отримані таким чином докази слід вважати недопустимими, а вилучені речі та документи повернути власнику.

Належним чином у законодавстві не врегульовано й питання виконання ухвали слідчого судді про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи. Зокрема, відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 40 КПК, слідчий уповноважений доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам. Під час

виконання доручень слідчого, прокурора співробітник оперативного підрозділу користується повноваженнями слідчого (ч. 2 ст. 41 КПК). У той же час у ст. 236 КПК України вказано, що така ухвала може бути виконана лише слідчим чи прокурором. Таким чином, слідчий повинен самостійно проводити обшуки, навіть за умови якщо потрібно провести велику кількість обшуків одночасно, що аж ніяк не сприяє процесуальній економії.

Зважаючи на викладене, з метою врегулювання процесуального порядку можливості доручення слідчим оперативному працівнику проведення обшуку житла чи іншого володіння особи, вважається за доцільне внести зміни до КПК України. Зокрема, ч. 1 ст. 236 КПК України, після слів «...слідчим чи прокурором» доповнити словами «...або співробітником оперативного підрозділу за дорученням слідчого».

Певні труднощі також виникають і після проведення обшуку, коли вилучалися речі та документи, які мають доказове значення у кримінальному провадженні, але їх перелік не було зазначено в ухвалі слідчого судді про дозвіл на проведення обшуку. З урахуванням обставин кримінального правопорушення, наприклад при документуванні конвертаційного центру, одночасно проводяться обшуки в декількох місцях у межах району міста або обласних центрів, і слідчий, за браком часу, позбавлений можливості оглянути речі та документи, вилучені під час обшуку, з метою визначення необхідності звернутися протягом наступного робочого дня, як це передбачено ч. 5 ст. 171 КПК України, з клопотанням про арешт вилучених речей чи документів.

Зважаючи на викладене вважається за доцільне доповнити ст. 171 КПК України положенням, відповідно до якого наділити прокурора, в необхідних випадках, правом продовження строку подачі клопотання про арешт тимчасово вилученого майна до слідчого судді.

Наявність вказаного положення надасть можливість під час розслідування злочинів у сфері господарської діяльності визначити з великої кількості предметів чи документів ті, на які дійсно є необхідність накладення арешту, що, у свою чергу, буде додатковою гарантією від безпідставного накладення арешту на речі чи документи, які не стосуються кримінального правопорушення.

Відповідно до п. 2 ч. 14 ст. 11 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», посадові особи органу державного фінансового контролю мають право приступити до проведення ревізії за наявності підстав для їх проведення та за умови надання посадовим особам підконтрольних установ, інших суб'єктів господарської діяльності під розписку: копії рішення суду про дозвіл на проведення позапланової виїзної ревізії, в якому зазначаються підстави проведення такої ревізії, дата її початку та дата закінчення, а у разі проведення ревізії щодо суб'єктів господарської діяльності, не віднесених цим Законом до підконтрольних установ, – також номер кримінального провадження, орган, що здійснює досудове розслідування, дата та підстави повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення [6].

Ненадання цих документів посадовим особам підконтрольних установ

та інших суб'єктів господарської діяльності або їх надання з порушенням встановлених до них вимог є підставою для недопущення посадових осіб органу державного фінансового контролю до проведення ревізії.

Таким чином, при зверненні слідчого, прокурора з клопотанням до органів державного фінансового контролю про проведення ревізії підконтрольних установ та інших суб'єктів господарської діяльності у кримінальних провадженнях, де особі не повідомлено про підозру, зазначені органи відмовляють у задоволенні клопотання. Однак проведення вказаних ревізій необхідне для прийняття рішення про повідомлення особі про підозру.

Зважаючи на викладене вважається за доцільне внести зміни до Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», якими дозволити проведення ревізій без зазначення у клопотанні дати та підстав повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

Ще одним варіантом вирішення вказаної проблеми може стати надання органами прокуратури та підрозділами МВС доручення органу державного фінансового контролю щодо проведення планових ревізій (тобто про включення ревізії підконтрольної установи до планів роботи органу державного фінансового контролю).

Проведення планових виїзних ревізій здійснюється органами державного фінансового контролю одночасно з іншими органами виконавчої влади, уповноваженими здійснювати контроль за нарахуванням і сплатою податків та зборів. Порядок координації проведення планових виїзних перевірок органами виконавчої влади, уповноваженими здійснювати контроль за нарахуванням і сплатою податків та зборів, визначається Кабінетом Міністрів України.

У випадку необхідності термінового проведення позапланової ревізії підконтрольної установи, тобто ревізії, що не включена до планів роботи, процедура передбачає наявність доручення правоохоронних органів, в якому мають міститися факти, що свідчать про порушення підконтрольними установами законів України, перевірку додержання яких віднесено законом до компетенції органів державного фінансового контролю. Позапланова виїзна ревізія може здійснюватися лише за наявності підстав для її проведення на підставі рішення суду.

Таким чином, тільки при проведенні позапланової виїзної ревізії щодо суб'єктів, не віднесених до підконтрольних органу державного фінансового контролю установ, рішення суду про дозвіл на проведення позапланової виїзної ревізії має містити номер кримінального провадження, назву органу, що здійснює досудове розслідування, дату та підстави повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.

Відомо, що однією з найважливіших слідчих дій є огляд місця події, оскільки від якості його проведення залежить подальше розслідування. Вказане зумовлюється тим, що на місці вчинення будь-якого злочину залишаються сліди, які в подальшому можуть мати доказове значення. Однак на практиці, при реалізації положень КПК, якими регулюється порядок проведення огляду, виникають певні труднощі.

Так, відповідно до ст. 237 КПК України, огляд житла чи іншого володіння особи здійснюється згідно з правилами КПК, передбаченими для обшуку житла чи іншого володіння особи. Тобто слідчий, в разі відсутності добровільної згоди особи, яка володіє житлом чи іншим володінням, на огляд такого володіння, повинен звернутися до слідчого судді з погодженим у прокурора клопотанням про проведення огляду, що займає багато часу та може призвести до втрати доказової інформації.

Зважаючи на викладене вважається, що можливим шляхом вирішення вказаного питання може стати внесення змін до ст. 233 КПК України дозволивши прокурору, слідчому, за погодженням з прокурором, проведення огляду у випадках, коли затримка в їх проведенні може призвести до втрати доказів кримінального провадження.

Висновки. Отже, відповідно до положень КПК, слідчий наділений певними процесуальними можливостями для здійснення ефективної протидії злочинам у сфері господарської діяльності, однак деякі механізми все ж потребують вдосконалення, у тому числі шляхом внесення змін до КПК та інших нормативно-правових актів.

Бібліографічні посилання

1. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV // ВВР. – 2003. – № 39. – Ст. 351.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності : Закон України від 15 листопада 2011 р. // Голос України. – 2011. – № 239. – 17 грудня.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення : Закон України від 7 квітня 2011 р. // Голос України. – 2011. – № 107. – 15 червня.
4. Податковий кодекс України. – К., 2011.
5. Про Єдиний реєстр досудових розслідувань: наказ ГПУ № 69 від 17.08.2012 року. – Режим доступу : <http://www.gp.gov.ua/>
6. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26 січня 1993 року (із змінами, внесеними згідно із Законом № 4652-VI від 13.04.2012).
7. Кримінально-процесуальний кодекс України. – К., 2005.

Шевчишен А. В. Некоторые особенности расследования преступлений в сфере хозяйственной деятельности согласно новому УПК. Рассмотрены актуальные вопросы, возникающие при расследовании преступлений в сфере хозяйственной деятельности. Проанализированы проблемные вопросы проведения отдельных следственных действий, предложены пути их решения.

Ключевые слова: хозяйственная деятельность, расследование, уголовное производство, органы предварительного расследования, прокурор, следователь, следственный судья.

Shevchyshen F. V. Some features of investigation of crimes in the field of economic activities according to the new Criminal Procedural Code. The article deals with current issues arising in the investigation of crimes in the sphere of economic activity. The author analyzed problems of specific investigative actions and proposed their solutions.

A characteristic feature of the commission of certain economic crimes is concealing basic crime by making others, “subordinates” crimes, that significantly affects the effectiveness of the investigation. Usually, to conceal some crimes, such crimes are committed as follows: fictitious business; legalization (laundering) of money or other

property acquired by criminal means; bringing the company into bankruptcy; falsification of documents, seals, stamps and forms, their sale and use of false documents; fictitious bankruptcy; illegal actions of the remittance documents, payment cards and other means of access to bank accounts, and equipment for their production, use of computers (PCs), systems and computer networks.

In accordance with the provisions of the Criminal Procedural Code of Ukraine an investigator endowed with certain procedural possibilities for effective combating economic crime, however, some mechanisms need to be improved, including through amendments to the Criminal Procedural Code and other legal acts.

Keywords: *economic activities, investigations, criminal proceedings, pre-trial investigation, prosecutor, investigator, investigating judge.*

Надійшла до редакції 29.08.2013

І.О. Шинкаренко

кандидат психологічних наук, доцент
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 159.99 + 351.741

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ КРИМІНАЛЬНОЇ МІЛІЦІЇ

Стаття присвячена психологічним особливостям профілактичної діяльності працівників кримінальної міліції. Наведено існуючі психологічні особливості оперативно-службової діяльності працівників кримінальної міліції взагалі та профілактичної, зокрема. Визначено що формування професійно-значущих властивостей особистості працівника міліції повинно здійснюватися під час проведення соціально-психологічного тренінгу, що дозволить сформувати досвід профілактичної діяльності, який у фаховому соціальному просторі набувається роками.

Ключові слова: *психологічний аналіз оперативно-службової діяльності, мотивація праці, професійно-психологічна підготовленість, професійно - психологічні навички, професійно-значущі якості особистості, психологічна готовність, комунікативність, соціально-психологічний тренінг.*

Постановка проблеми. У ст. 2 Закону України «Про міліцію» від 20 грудня 1990 р. з урахуванням змін відповідно до Кримінального процесуального кодексу 2012 визначено, що завданнями міліції є такі:

- забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів;
- запобігання правопорушенням та їх припинення;
- охорона і забезпечення громадського порядку;
- виявлення і розкриття злочинів, розшук осіб, які їх вчинили;
- забезпечення безпеки дорожнього руху;
- захист власності від злочинних посягань;
- виконання кримінальних покарань і адміністративних стягнень;